

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak: Helyben: 1/4 évre 3 kor
Egészévre 12 kor; Vidéken: 1/4 évre 5 kor;
Egészévre 20 kor. Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő:
Harsányi Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Csapó-utca 9. sz.
Telefon: 275.
Kéziratok nem adatkak vissza.

Szávay Gyula székfoglalója.

Debreczen, május 1.

(H.) Nagy és nevezetes eseménye volt ma a debreczeni kereskedelmi és iparkamarának. Olyan esemény, a mely fordulópontot jelent a kamara életében és hét vármegye kereskedőit, iparosait és gazdaközönségét igen közölről érinti, lévén a kamara az a testület, a mely ezek érdekeit — ha hivatásának megfelelő — minden körülmények között képviseli és ott, ahol kell tántoríthatatlanul megvédi. S lehet-e okunk kételkedni abban, hogy a debreczeni kereskedelmi és iparkamara nem az a testület lesz, a mely fontos hivatásának minden adandó esetben a leglelküimeretesebben, a legnagyobb szakszerűséggel megfelelni fog? Erre a kérdésre a leghatározottabban azt felelhetjük: — *nem!* Sem mi, sem az az óriási érdekltség, a melynek boldogulása; sőt nagyrészen existenciája a kamara működésével igen közeli nexusban áll, nem kételkedhetnek abban, hogy a debreczeni kereskedelmi és iparkamara — nemcsak területre nézve — de az *alkotások* terén is egyike lesz az ország első kamaráinak; zászlóhordozója mindama reformok sürgetésének, a melyek a kereskedelem és ipar érdekében elkerülhetetlenek.

Mert, hogy így lesz, arra nézve kétségtelenül garanciát nyújt az új titkár: Szávay Gyula személye, eddigi működése, szakavatottsága, ernyedetlen szorgalma, már eddig elért sikerei, egyszóval: egész multja, a mely nyitott könyv gyanánt áll mindenki előtt, aki beletekinteni kíván.

Szávay Gyula mai székfoglaló beszéde nem a sallangos frázisok, jólismert — hogy ugymondjuk — uraságoztól levett, silány gyűjteménye volt; de nem is az üres szövirágok értéktelen bokkrétája, amelynek élete csak pár órára terjed, aztán — mikorra elszáll az ünnepi mámor — a bokréta elhervad, a lelkesedés elpárolog és marad minden a régi hétköznapi állapotban, a régi tespedésben.

Szép, poetikus beszéd volt — és tartalmas. Olyan, a minőt Szávay Gyulától vártunk. Egy nagyművelt-

ségű, széles tudású, megbecsülhetlen tapasztalatokat gyűjtött; a saját magában járó és a saját eszével gondolkozó férfiú kiváló egyénisége nyilatkozik meg Szávay Gyulának, alant, — csak rövid kivonatban közölt — székfoglaló beszédjének minden sorában, minden mondatában. Minden ízében önálló egyéniség, aki tudását, tapasztalatait *tudja* is, *akarja* is értékesíteni, ama díszes állásban, a melybe a kamara bizalma helyezte.

De nemcsak pusztán a debreczeni kereskedelmi és iparkamarára nyereség Szávay Gyula. Határozottan sokat nyerszemélyében a debreczeni intelligens, művelt társaság. Kedves modoru, a személyes érintkezésben rendkívül kellemes, tetőtől-talpig uriember, aki mindenesetre disze lehet az előkelő társaságnak; aki világlátottságával eszméivel hasznos szolgálatokat tehet e város társadalmi és kulturális terén is.

A magunk részéről tehát csak ismételten gratulálhatunk a debreczeni kereskedelmi- és iparkamarának a kitünő aquiziczióhoz; de gratulálunk Szávay Gyulának is, hogy — mint a hét vármegye érdekltségét felölelő kereskedelmi és iparkamara titkára — nagy-nagy ambiciójához és széleskörű tudásához méltó pozíciót foglal el. Mert ambicióját, munkakedvét itt ugyan csak kielégítheti. Mert — ha csak dolgozni akar — itt ugyan dolgozhat. Hosszu esztendőket tespedését kipótolhatja, teremthet, alkothat.

S mi hisszük, hogy teremteni és alkotni fog.

A kamara nagyjelentőségű közgyűléséről az alábbi tudósításunk számol be:

(A kamara közgyűlése.)

Délután fél négykor kezdődött a kamara közgyűlése Szabó Kálmán elnökletével — élénk, szokatlan érdeklődés mellett. Nemesak a kamara helyi tanácsosai, de a vidéki kültagok is nagy számmal jelentek meg az új titkár beiktató ünnepélyén, mely a debreczeni kereskedelmi és iparkamara tegnapi közgyűlését nagy időkre nevezetessé és feledhetlenné teszi. Szávay Gyula titkárrá avatásával a kamara multjának egy dícsőséges fejezete s az országos nevű új munkaerő értékes szaktudásával egy előre is érdemes, győzedelmes jövődö vette kezdetét.

A beiktató közgyűlésen jelen voltak:

Beltagok: Áron Jenő, Bechert Manó, Falk Lajos, Fleischmann M., Kardos László, Kovács Mihály, Löfkovits Arthur, Lukács Ármin, Máyer Emil, Ifj. Schvarcz Vilmos, Szabó Kálmán elnök, Szent-Királyi Tivadar, Váray János, Zádor Lajos, Bisothka Gábor, Dávidházy Kálmán, Debreczeni Lajos, Hauer Bertalan, Náday Rezső, Piros Béla, Polgári Márton, Reisz Henrik, Serli Ede, Szedlák József, Tóth Kálmán, K. Tóth Sámuel, Weidner Gusztáv és Megyeri Kálmán.

Kültagok: Lengyel Antal (Szolnok), Vig Gyula (Szolnok), Adler Jakab (Karczag), Leitner Ármin (Jászberény), Rósenthal Ferenc (Nyiregyháza), Schvarcz Albert (Szatmár), Jákó Mihály (Szatmár), Molnár Mihály (Nagybánya), Keszner Izidor (M.-Sziget), Mező Jenő (H.-Böszörmény), Gemeinbech József (H.-Böszörmény), Dobrai János (Karczag), Barzó Mihály (Nyiregyháza), Stoller Ferenc (Nyiregyháza), Bölönyi László (Szatmár), Szentiványi Károly (Szatmár), Siehermann Mór (M.-Sziget), Ösztreicher Sámuel (M.-Sziget), Klein István (Munkács), Méder György (H.-Böszörmény)

Levelező-tagok: Polgár Zsigmond kir. iparfelügyelő, Kernhöffer József az osztr.-magy. bank fiók főnöke, Dr. Szántó Sámuel tanár, Tóth István építész, Dr. Popper Mór ügyvéd, Nagy Jakab kereskedő, Kozma László tanítók árvaháza igazg., Dr. Löfkovits Márton a keresk. esarnok titkára, Bárdos Géza a keresk. társulat titkára, Kovássy Zoltán a kereskedő tanonez isk. igazgatója (M.-Sziget), Bodroghy Gyula az iparos tanonez isk. igazgatója (M.-Sziget), Szontágh Jenő ker. betegsegélyző pénztári igazgató (Szolnok), Weisz Bernát szeszgyáros (Munkács).

Az új székház pompás dísztermében egybegyűlt tanácsosokat Szabó Kálmán, a kamara érdemes vezére üdvözölte az elnöki székéből s a közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére Tóth Kálmán és Szentkirályi Tivadar tanácsosokat kérte föl.

Napirend előtt bemutatta a közgyűlésnek Szávay Gyulát, kitől ugymond sokat remél s kit üdvözöl új állásában, Isten segedelmét kérve munkásságára. (Eljenzés.)

Az elnöki bemutató után Szávay Gyula, a kamara új titkára mondta el székfoglalóját, melyet lapunk terjedelméhez mérten csak kivonatosan közölhetünk.

(Az új titkár székfoglalója.)

Tisztelt közgyűlés!

Boesánatot kérek, ha azt a megtisztelő várakozást, mely mostani nyilatkozatomhoz — ugy tapasztalom — fűződik, nem fogom kielégíteni és pedig nem esupán képességem szerénysége miatt, hanem még inkább azon igazibb, a maganevén nevezettszerénységézetem folytán, mely — a mikor e rám nézve ünnepies pillanattal számot vetettem — előntötte akaratomat, elszedte kezemből a hatás szokott fegyvereit, a művészi szófűzés bokkrétáit, a szónoki pointirozás

koronáit és egészen új, de tökéletesen igaz oldalról mutatta be a helyzetet s abban az én feladatomban, világosan elem állítván a következőket:

(Kamarák hivatása.)

Három nagy osztályt látok a kamara védő boltozata alá tömöríteni s ez a három nagy osztály a nemzet életfenntartó, kenyérkereső nehéz munkájából a legnehezebb részt végzi, ez a három osztály a kereskedők, az iparosok osztálya és a harmadik, mely még a ránczon kívül gyülekezik s le és felvonulásaival mutatja, hogy ő is létezik s tompa, szótlan morajjal jelzi, hogy akar valamit, ez a harmadik a munkások osztálya.

Ennek a három osztálynak az erkölcsi megszélyesítője a kamara. E három osztály kérő vagy panaszzkodó szava, védő vagy támadó beszédje, ereje, haragja, tüze, szóval egész lelke a kamarában kell hogy megnyilatkozzék. A mit a kamara mond vagy ír, azt ez a három munkában fáradó osztály mondja vagy írja, úgy tessék meghallgatni mindenkinék. Nem az állannak egy decen-tralizáltan vidékre tolt büroja, épület különítménye a kamara, hanem egy összefüggő nagy vidék, egy országrész osztályérdekeltségének saját maga által rakott vára a saját maga érdekeinek állandó védelmére és az országos események figyelésére. Ebben a várban nincs más ur, mint a kamara, aki ebben a várban szolgál, tiszt vagy közember, az a kamara embere, hűséget a kamarának esküszik. Így tudom és így vallom én.

(A kereskedőkről.)

Érintettem a három nagy osztályt, a kamara védő boltozata alá tömörül, most bevezetem őket sorra.

Jönnek a kereskedők.

Komor tömegben jönnek, borus homlokkal, meglehetősen szótlanul. — Nincs önékik sok kérésük, csak az a legfőbb kérésük, hogy hagyják békében őket, ne foglalkozzanak velök. Mert nem sok öröm és köszönet van a velök foglalkozó jóakarásban. — A kereskedőkkel csak úgy lóhátról beszél a fő-fő világ.

Tagadhatatlan: van valami sajátosság vonása a magyar faj nemzeti gondolkodásának, mely hogy úgy mondjam, görbe szemmel nézi a kereskedői foglalkozást s közvetítő munkájának a nyeresége felől titokban magában kétes véleményeket táplál. Van valami ósies elfogultság az egész kereskedői tevékenység megítélésében.

A kereskedelmi tevékenységnek ez a félszeg megítélése, ez a lebecsülése s ami abból következik, hogy t. i. vigyázni és védelmezni kell a kereskedelemmel szemben mert annak a háta megett tulajkapások, visszaélések vannak — már már nem marad meg a népies elítéletek fogalmi körében, hanem átszivárog a nemzet törvényhozási munkájába, melynek ha legutóbbi alkotás-sorozatán végig tekintünk, mást se találunk bennök, minl fékezést, korlátozást, bizalmatlanságot jogmegszorítást, mintha az volna a törvénytáblákra felkiáltó jellel felírva: *Óvakodjunk a kereskedőtől!*

Ezzel szemben a kamarák erkölcsi, kötelessége, hogy a kereskedő osztály érdekeit védjék, hogy a kamarák szavából

a kereskedők szava esendüljön ki, hogy szerveztlenségök általános képét meg-lássa s a szervezkedés munkájában oldaluk mellett álljon, hogy kenyérkereső munkásságuk nyugalmukat biztosította jogait megnyirbálni, tevékenységük élet-szárait elkötözni ne engedje s azt a köz-tiszteletet és közbecsülést, mely tevékeny-ségöket megilleti, részükre biztosítsa.

(Az iparosok.)

Az iparosok országosan egyforma ügyéről ebben a teremben volt már alkal-mam kimerítően nyilatkozni. De nem lehet elég alkalmat megragadni, hogy róluk újra és újra elmondjuk, ami a szívényt nyomja.

Nincs ebben a teremben egy hall-gatóm sem, aki ép úgy el ne tudná sorolni a magyar iparnak e súlyos beteg-nek sokszor elmondott panaszait és ki-vánságait. Nincs senki, aki rekonvaleszc-sével mellette ne volna s biztató és vigasz-taló szavait sajnálná tőle. Sajnos valóság hogy a magyar ipar és különösen a ma-gyar kézműves ipar már évtizedek óta e vigasztaló szavakból él. De még sajnosabb igazság, hogy vigasztalásból megőlni nem lehet.

A reménység tartja bönne az életet a reménység, hogy a szavak majd csak megszülnek egyszer a tetteket is s majd csak elkapathatják az idők haladó szekerét mely őket is felveszi s előbbre viszi.

Addig türelmesen hordozza az élet terhét és igyekszik alkalmazkodni a vi-szonyokhoz. Már egészen megszokták, hogy minden mozdulatok egy-egy sza-bályba ütközik s minden lépésük vala-mibe kerül.

Évtizedek óta fontolják őket az ő pa-naszait s bár már mázsákra nőttek azok, a mérlegelésnél tovább nem jutot-tak az illetékes fórumok. Nos — a ka-maráknak egész súlyokkal oda kell állni az iparos osztály oldala mellé, hogy vel-ök lenyomják az ítékezés mérlegét.

(Önálló vámterület.)

Számtalan kívánságaik közül külön-nösen egyet akarok kiemelni, mint a melynek teljesítése érdekében a kamará-nak magasra emelt zászlóval kell a sor-élén haladni — nem is az ő külön ki-vánságuk ez, hanem az egész nemzet: s ez az ország gazdasági önállósításának kérdése.

Nagy jelentőségű ez a kérdés, mert nem pusztán gazdasági vonatkozású, ha-nem egyszermind nemzeti önállóságunk-nak politikai kérdése is.

Hogy az átmenet rázkódásai a gaz-dasági élet vérvesztésével és kárral jár-nak, kétségtelen. De mindennek meg van a maga ára s ez az ár arányban áll az értékkel, melyet megfizet.

Függetlenségünk és szabadságunk minden kivívott biztosítéka vérbe, vagy vagyonba, legtöbbször mindkettőbe ke-rült. A nemzet azonban soha ki nem merült, soha ki nem fáradt, ha önállósá-ga várbástyáinak nagy pilléreit kellett vállal tartania, hanem állt, mint a kőből való barrikád, mely az erkélyeket tartja.

Önállóságunknak az a biztosítéka is, mely soron következni látszik, kétségkivül nagy anyagi áldozatot, mintegy tökebe-fektetést igényel a későbbi jövők amor-tizáló ideje alatt megtérülő kamatokkal szemben. Ha máról holnapra térnénk át

a gazdasági önállóság rendszerére, a ráz-kódtatásoknak talán egész földrengése ingatná meg a cselekvő válalkozás terén dolgozó vagyont, de épen az a politika és a nemzet-gazdaság dolga, hogy böles előrelátással és következetes munkával készítse elő a talajt, s hogy ne engedje azok nyakába szakadni a megváltás ter-heit, kik az álnevek viharos napjaiban épen munkában állanak, hanem a kár-pótlás eszközeit kimerítve ossza el azt nemzedékekre és részeltesse benne a nem-zet egyetemét.

A politika auguriai és javas-asszo-nyai csak hadd sopánkodjanak a nehéz-ségeken, a kamara nem diplomáciai tes-tület, hanem egy szókimondó autonom testület mely úgy beszél, ahogy érez s úgy érez, a mint alkotó elemeinek az ipa-rosok és kereskedők ezreinek szíve dob-ban.

(Munkáskérdés.)

És most rá mutatok arra a harma-dik osztályra, mely még csak most gyü-lekezik, szervezkedik; még kívül áll a kamarán, de a vérrokonság ezimén be-felé törekszik.

Nagy kérdést hoznak tábláinkon élénk, a munkáskérdést. — Nem rend-őrséggel kell ezt megoldani és hiábavaló törekvés az is, hogy e jelentőséget lebe-csüljük, hogy csak incidensnek tekint-sük vagy pláne, hogy előkelően észre sem akarjuk venni.

A strucz megteheti, hogy homokba dugja fejét és bebeszéli magának, hogy már most a háta megett nincsen semmi, de mi ne akarjuk elhitetni se mással, se magunkkal, hogy nem látjuk a munkás-kerdést. — Előítünk áll, árnyéka rácsik a napfényes ablakokra és moraja bele-vegyül mély balkezes kísértetként tárgya-lásaink koncertjébe. — Eszrevettük, nyissuk meg számára az ajtónkat, ne várjuk, míg rántkörtör az ablakot. Tagad-hatjuk-e, hogy a zugoló nagy-növésű gyermek, mely odakint zajong, jogot és kenyeret kér, tagadhatjuk-e, hogy a mi vérrokonunk. Nyissuk meg az ajtónkat, foglalozunk vele, neveljük, tanítsuk és ha még artikulátlan hangjait halljuk is, mi igyekezzünk megérteni a vérünk sza-vát, mint a hogy az anya gyermekének első gügyögését megérti és közlékenység-gel másokkal is megértheti.

Tiszte és hivatása a kamaráknak, hogy a nemzet gazdasági életének ter-renumán, ennek a felgyülemelő áradatnak levezető medret szabjanak és a megoldási kísérletek munkájára rokoni jóaka-rattal vállalkozzanak.

Evolúcióval fog ez a változás járn, — magam is azt hiszem — még a legjobb esetben is, de valami kis rombo-lás nélkül a tervszerű újjáépítés nem le-hetséges és mint a kövérfa törzsén a be-hetőség, mint a beteg testrészen a műtő-vágás, mint a beteg testrészen a műtő-kés metszése a természeti erők felpezs-dülő reakciójával csak a gyógyulást mozdítja elő, talán itt is úgy lesz. Egy bizonyos, hogy magának a demokráciá-nak, mely a kamarák lényével összeforrt eszme, üdvös regenerálásával fog a vál-tozás járn és erre nagy szükség van, — mert az igazi demokrácia már-már csak a szólamokban, a nyelveken él, csak diszkiadásban tartják, mint az olvasatlan könyvet a szalon asztalokon s így visé-lik az uraságok, mint a hogy a nagysá-gos asszonyok a parkettes termekben hazafiságból a debreczeni suba tulipános mintáját báli belépőkül viselik.

(Személyi rész.)

Amiket itt elmondottam, azokkal pusztán csak érinteni kívántam, mint a fecske érinti röptében szárnyával a vizet, én csak érinteni kívántam a kamarai feladatok tengerének felszínét, nem részleteztem, mert hiszen oly terület előtt beszélek, mely abból, amit mondok, tudja azt is, amit elhallgatok.

Nagy örömmel vállalkoztam arra a tisztságra, melyre a m. t. kamara oly hálára kötelező előkelőséggel hívott meg, némileg zavarban is vagyok, félnem kell, hogy a hozzám fűződő várakozásokat ki tudom-e majd elégiteni. — Bizom azonban abban, hogy a magam gyakorlatán kívül oly bizalom és támogatásban részesülök a t. kamarai tanácsos urak és a kamara tiszteletbeli tanácsosai, a levelező tagok részéről, hogy annak birtokában megkészszerzett erővel szolgálhatom a kamara feladatait.

Mert a titkár, tisztelt közgyűlés, csak tolla, csak rendbeszedett szava a kamarának, a kamara szíve és feje ez a tanács, mely hét vármegyéből idesereglik s magával hezza hét vármegye érzését és gondolkodását.

Nem fogadkozom és nem ígéretet egyszerűen munkába állok s ez alkalommal én sem mondok mást sem a kamarának sem a m. t. munkatársimnak, a kamara tisztviselőinek, mint a mit a francia történelmi anekdota fentartott: „nem történt semmi, csak egy francziával van több;“ itt sem történt semmi, csak egy munkatárssal van több a kamaránál.

Kérem a t. kamarát, tekintsen engem ettől a percztől fogva felesküdt első hivatalnokának. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)

A nagyhatású, poétikus részletekkel ékes székfoglalót percekig éljenzte és tapsolta a kamara közgyűlése.

Szabó Kálmán elnök válaszolt a szép szónoklatra és őszintén kívánt erőt, kitartást az új titkár munkájához. (Éljen Szávay Gyula!)

(Elnöki előterjesztések.)

Ezzel befejeződött a titkári felavató s az elnöki előterjesztések kerültek sorra.

Szávay Gyula az új titkár terjesztette elő a jelentéseket, mely először a kereskedelmi tárca vezetésében beállt változásról — Hegedüs Sándor visszaléptéről és utódjának Horánszky Nándornak korai haláláról emlékezett meg meleg részvétellel.

A jelentés felolvasása után Szabó Kálmán elnök jelenti, hogy Ráth Károly a budapesti kereskedelmi és iparkamara volt alelnöke, a debreczeni kamara levelező tagja — mint táviratilag értesül — meghalt. Kéri, hogy a kamara részvételének jegyzőkönyvileg adjon kifejezést és bizza meg Serly Ede kamarai alelnököt, hogy Szávay Gyulával együtt a temetésen a kamarát képviseljék. (Helyeslés.)

A titkári állás betöltése tárgyában

az együttes szakosztályok márczius 26-iki ülésének megállapodását a közgyűlés tudomásul vette, valamint elfogadta a levelező tagok megválasztásáról szóló jelentését is. A levelező tagok sorába a közgyűlés ujonnan fölvette Tolnay Kornél állam-vasuti üzletvezetőt és Körner Béla kereskedőt H.-Szoboszlóról.

(A kamarai székház felavatása.)

A kamarai székház építésének befejezéséről az elnöki jelentés még mindég nem lehet teljes. A székház ünnepélyes felavatása szeptember elején lesz országos kamarai gyűléssel egybekötve, melyre a kereskedelemügyi kormányt is meghívja a kamara. Ugyanekkor nyílik meg az ipari és kereskedelmi miniszterium is, melynek megtekintésére a közgyűlés bizottságot küldött ki. A bizottság tagjai lettek: Kardos László, Szántó Győző, Tóth Kálmán, Lőfkovics Arthur, Szávay Gyula és Grünvald József.

A székház felavatása ünnepi bizottságába kiküldettek: Dávidházy Kálmán, Zádor Lajos, Falk Lajos, Tóth Kálmán, Szent-Királyi Tivadar, Hauer Bertalan, Szávay Gyula és Grünvald József.

A székház felavatási ünnepének kérdése után, a közgyűlés elfogadta az ügyszorgalomról szóló titkári jelentést.

(Miniszteri leiratok.)

Az elnöki előterjesztések után, miniszteri leiratok kerültek sorra: a védjegytörvény módosítása, az ipari minták oltalma s a magyar polgári perrendtartás reformja ügyében.

A cipész és szabóipari tanfolyamok rendezése ügyébeni miniszteri leiratra vonatkozólag a közgyűlés úgy határozott, hogy irányu tanfolyamnak Debreczenben ez év július és augusztus havában való létesítését fogja kérelmezni.

Országos segéd és tanonczmunkakiállítás a kamara ez év folyamán nem javasol.

(Apróbb ügyek.)

A miniszteri leiratok után vasuti ügyek és különféle megkeresések kerültek sorra, melynek elintézése után a közgyűlés iparkihágási ügyben mondott véleményt.

Végül apróbb indítványok megvitatása után, a közgyűlés Szabó Kálmán elnök életetésével véget ért.

(Bankett.)

Közgyűlés után este nyolcz órakor százötven terítékű bankett volt az „Angol Királynő“ éttermében.

Az első fogás után megkezdődtek a toasztok, hivatalosan és nem hivatalosan s a diszes társaság éjfélig ünnepelte a fehér asztalok mellett érdemes elnökét Szabó Kálmánt Szávay Gyulát, az új titkárt. Magyariek kitünő muzsikája villanyozta fel a kedélyes társaságot. Hauer Bertalan konyhája pedig, mint mindenkor — ezuttal is dicséretet érdemel.

ORSZÁGGYÜLÉS.**A képviselőház ülése.****Saját tudósítónk távirata.**

Budapest, május 1.

A honvédelmi költségvetés.

Bakonyi Samu: A miniszter elismeréssel nyilatkozott a hortobágyi népről és mivel őt a hortobágyi szabad nép bizalma küldte e parlamentbe, a miniszter hívó szavára előrántja a karikás ostort és a kellő kritikát alkalmazza a miniszterrel szemben. E tárczánál az élelőddést félre kell tenni, de elő kell szedni a felgyülemlett keserűséget, mely nyomja a magyar ember szívére. A „Gotterhalte“-et is dicsőítette a miniszter, azt mondván, szép a szövege, dallama, miért nem lelkesedik hát érte a függetlenségi párt. Azért, mert keserű emléket ébreszt bennünk e dallam, mert eszünkbe jut, hogy ennek dallamánál dördült el a lövés, mely első miniszterelnökünk szívére átjárta. A magyar nemzeti szellemet üldözik a honvédségben. A régi törvények alapján kimutatja, hogy a hadsereg nyelvének csak magyarnak szabad lennie. A költségvetést nem fogadja el. (Élénk éljenzés és taps.)

Rátkay László: Kötelességének tartja a miniszter szavaira válaszolni. Ausztriának és Magyarországnak viszonyát operette helyzetnek mondja, melyben csak egy komoly kép van: a nemzet, a mely hátul áll véres és verejtékes arczczal. A Gotterhalte-ról szól. Felhívja a magyar ifjúságot, hogy bárhol hallja e nótát, ha jelen van is a király, füttyölje ki a „Gotterhaltet.“

Fehérváry Géza báró: Sokkal okosabb lesz a magyar ifjúság, hogysem ilyen beszédre hallgasson.

Rátkay László: Hiszem, hogy a magyar ifjúság nem fogja félreérteni a miniszter mostani szavát és figyelembe veszi, hogy amit akkor tesz, az a becsület, a tisztesség követelése. (Élénk helyeslés és taps a szélbalon.) Nevelje csak továbbra is német szellemben seregét a két dicső tábornagy, Fehérváry és Krieghammer, lesz majd idő, mikor megint magyar lesz e nemzet. a mikor ismét átezik az ország a nagy eszme: Szabadság. (Szünni nem akaró éljenzés és taps a szélbalon.)

Thaly Kálmán kijelenti, hogy az iskolákra vonatkozólag nem jól emlékszik arra a miniszter, hogy megváltozott volna a véleménye a Ludovika felől. Sőt a hibákat annak idején is feltárta és rámutatott arra, hogy a tannyelv német és ezt hibáztatta. Hibáztatta azt is, hogy a Henczy szoborhoz vezették az ifju honvédek. Akkor is azt mondta, a mit ma mond. Nem az iskolát, hanem a rendszert hibáztatja.

Kubik, Pichler és Major rövid felszólalásai után Rákosi Viktor megemlíti, hogy ma reggel Lipót Szalvátor főherczeg a Margitszigeten való fogadtatásakor ezt mondta:

Ich bedauere, ich kenne die Land-sprache nicht!

A főherczeg szerint a magyar nyelv csak másodrendű „Landsprache.“

Fejérváry miniszter hosszabban reflektál e felszólalásokra, majd Rátkay jelentette ki, hogy a Gotterhalte-ra vonatkozó szavait csak a képviselői immunitás örve alatt mondotta. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) Tüntetni fog mindig az osztrák himnusz ellen.

A honvédelmi költségvetést ezután részleteiben is elfogadta a ház s a gyűlés ezzel ért véget.

UJDONSAGOK.

Gerard tábornok elutazása.

A generalis ezáfolata.

Debreczen kitünő vendége *Lieut-Gen. Sir Montague Gerard* tegnap délután utazott vissza *Budapestre*.

A jeles angol tábornok *hortobágyi*, kirándulása közbejött akadályok miatt ezuttal elmaradt, de kilátásba helyezte hogy legközelebb újra ellátogat hozzánk s a *Hortobágy* megtekintését ez újabb eljövételére tartja fenn. Elutazása előtt szívélyes levélben magához kérte a „Szabadság” munkatársát, ki városunkba érkeztekor meglátogatta s e látogatásról lapunk hasábjain hosszabban számolt be olvasóinknak.

Tegnap meghívásának természetesen készséggel tett eleget munkatársunk, ki a délelőtt folyamán fel is kereste Gerard generálist.

— Bocssáson meg, ha fárasztottam — szolt az udvarias angol, de buesuzni kívántam és egyéb okom is volt, hogy önt magamhoz kértem.

— Parancsoljon, *Sir Gerard!*

— Tegnap értesültem ugyanis arról, hogy egyik helyi ujság engem „*oroszlánvadász*”-nak nevezett ki s egyik fővárosi hirlap már meg is ezáfolta az én oroszlánvadászi mívoltommal való baklövést.

— Tudom tábornok ur.

— Nos, nem szeretném, ha a baklövés olybá tünne föl, mintha az én haligatolagos jóváhagyásommal történt volna s ezért nagyon kérem: *írja meg az ön lapjában, hogy én tiltakozom az oroszlánvadász cím és jelleg ellen. Gerard*, az oroszlánvadász és híres utazó *francia katonatiszt volt és a mult században élt*. Egyébként annyi jussom van hozzá, hogy egyik ösöm volt, mert családom francia.

— Megírom *Sir Gerard*.

— Nagyon, nagyon köszönöm. Ha újra *Debreczenbe* jövök — látni akarom önt ismét. Írja meg azt is, hogy városukra kellemesen fogok emlékezni mindenha — *kedves, szép magyar város*. Ezzel véget ért a látogatás.

Gerard tábornok *Budapestre* utazott, hol ezuttal is *Batthyányi Elemér* gróf látja vendégeül.

A magyar posta megbízhatósága.

Egy angol, aki hortobágyi pipát rendel

Érdekes esodabogarat hozott be tegnap este lapunk egyik olvasója szerkesztőségünkbe. Egy *Londonból* érkezett képes levelező-lapot tett le a redakezió egyik asztalára, hogy esodálkozzunk valamennyien a magyar posta megbízhatóságán. A City egyik diszes palotáját ábrázoló képes lap, mult hó 24-én lett fel-

adva a londoni postabélyegzővel rendszeren lebélyegezve, a következő ezimzéssel:

Herrn

P i p á s

Bika-szálló Debreczen

A levelező-lap tegnap érkezett *Debreczenbe* s a postahivatal azonnal kézbesítette *Schwartz* Dániel tajtékipakereskedőnek, kinek az „Arany Bika” szállodában van az üzlete.

A képes lapot előkelő angol magnás írta, a ki *hortobágyi* esikős alakokkal díszített tajtékipipára áhítozik. *Albion* magyarbarát fia úgy látszik annyit tudott, hogy a *Hortobágy* Debreczen mellett van s hogy a kálvinista *Rómának* van egy híres, jőnevű vendéglője, az „Arany Bika”.

Ennek a hézagos tudásnak alapján eszelte ki a többi, hogy a legjobb pipakészítő minden bizonynyal a legjobb vendéglő borát issza s így ezimezte meg levelezőlapját is: Az „Arany Bika”-beli pipás urnak Debreczenben.

A véletlen úgy akarta, hogy az „Arany Bika” épületében tényleg lakik egy tajtékipakereskedő s a magyar posta leleményességét bizonyítja, hogy kézbesítette is a küldeményt. *London* gavallérja a napokban meg is kapja a megrendelt esikő-díszes pipát, a m. kir. posta pedig valóban megérdemelné, hogy illő jutalékot kapna ettől az üzlettől, a mely lelkiismeretessége és találatkonysága nélkül bajosan lett volna elintézhető.

* A városi nagyerem kibővítése.

Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester elnöklete alatt a tegnapi tanács foglalkozott a városi nagyerem kibővítése kérdésével. A jog és púzügyi bizottság javaslatára a tanács *Aczél Géza* főmérnököt bizta meg, hogy *készítsen el egy — az udvar felé való kibővítési tervet* és tegyen egyben előterjesztést az irányban is, nem lenne-e ezélszerű a kibővítési tervek elkészítését pályázatok útján eszközölni.

* Elkészült a választók névjegyzéke.

A központi választmány helyettes elnöke, *Komlóssy* Arthur főjegyző hirdetményben értesíti az országgyűlési képviselő választásra jogosult lakosokat, hogy a választmány az összeíró-küldöttségek nyomán elkészítette a választók jövő évi betűsoros névjegyzékét. Ez ideiglenes névjegyzék május 5-ikétől kezdve délelőtt 8—12 óra között a kis tanácssteremben megtekinthető, s adatai délután ugyanott lemásolhatók. A felszólamlásokat, melyeket írásosan kell benyújtani az elnökséghez, május 15-ig veszi figyelembe a központi választmány.

* **Nem lesz több fagy.** A szegedi Meteor, aki a mostani fagyokat jó előre megjósolta, azt adja tudtul az érdeklő-

dőknek, hogy újabb fagytól nem kell tartani. Egy-két napig még hűvös idő jár ugyan, de azután a meleg beáll. A fagyosságok szerinte nem mutatkoznak veszélyeseknek és csak május 14-én változik esetleg hűvösebbre az idő. Orbántól szintén nincs mit tartani, *Májusról általában azt mondja*, hogy kellemes tavasi napokat nyujt.

* **Asszonyok a szeparében.** Csinos kis családi jelenetnek volt tegnap éjjel szinkelye egy *debreczeni* negyedrangú kávéház. Egy négy öt iparosból álló társaság mulatott benn a szeparében pezsgő jókedvvel. Javába folyt a bor s szolt a nóta, a midőn egyszerre váratlan eset történt. A szeparé ajtaja feltárult s belépett azon két csinos, fiatal asszony. A társaságbeliek közül ketten ráismertek feleségeikre s felugráltak helyeikről. Ebből fejlett ki aztán az a csinos kis jelenet, a melyről annyit hallottunk, hogy a helyszínen a két amazon sulyosan elagyabugyálta a férjeket. A kávéházi jelenetnek odahaza is volt folytatása, de sajnos adatok híjján nem számolhatunk be róla.

* **Hétszáz éves falfestmények.** Érdekes s művészeti szempontból ritka és értékes leletre találtak *Nyir-Acsád* községben. A község ősrégi református templomát javítják. A fehérre meszelt templom belső vakolata is hulladozni kezdett s a vakolatot is leszedték. Mikor a munkások a szöszékből jobbra és balra eső falak vakolatait leakarták vakarni, meglepetve látták, hogy az minden erőfeszítés nélkül önként bomlik le s a lehullott vakolat helyén festmények bontakoznak ki. — Óvatosan folytatták a munkát s legnagyobb meglepetésükre tiszta, művészi kivitelű olajfestésű szent képek voltak láthatók. Egyik kép a Golgothát ábrázolja Krisztust a két latorral, mellette egy koporsó amint egy angyal feléje repül, szentek képeit, majd a templom belsejét találták lefestve amint a szöszéken prédikál. A falfestmények még most is teljesen ép állapotban vannak s minden alak teljesen kivethető. Az értékes letről értesítették az országos műemlékeket-fentartó bizottságot, melynek megbízásából *Groó* Antal járt a helyszínen, ki megvizsgálva a képeket oda nyilatkozott, hogy a festmények 7—800 év előtti időből származnak, abból az időből mikor a templom még a katolikus hívők imaháza volt s a falfestések e edeti olasz mesterművek. A festményeket most lerajzolják hogy bemutassák az országos műemlékeket-fentartó bizottságnak.

* **A Dóczy intézet növendékei és az óriási czethal.** Tegnap délután ötóra körül érdekes látványt nyujtott egy gyönyörű leányokból álló menet, mely a Kossuth utca felől hosszú sorban vonult át a főtéren a Széchenyi utcára. A Dóczy felső- és polgári leányiskola növendékei voltak azok a szép leánykák, kik több tanítónőjük vezetése alatt spektakulom nézésérementek. Az óriási czethal vonzotta ki őket a Széchenyi-utca végén felállított látványossági helyiségbe, hova különben a nagyszámra való tekintettel kedvezményesáron jutottak be. A czethal állítólag

igen kellemetlenül érezte magát a rámosolygó vidám arczok nézése alatt.

* **Teljes tanácsülés.** Puky Gyula főispán elnöklése alatt a közgyűlés tárgysorozatát elkészítendő teljes ülése lesz a városi tanácsnak e hó 6-án kedden.

* **Körözött czipész.** Az aradi rendőrség körözőlevelet küldött tegnap a debreczeni főkapitánysághoz. Nagybecskerekéről a múlt héten eltűnt Ferenczy György czipész, ki bűnös manipulációkban vett részt. Az eltűnt czipésmester egyúttal a mázoló mesterséget is folytatja. Középtermetű, erős alkatu ember Ferenczy György; arca gömbölyű, haja gesztenyeszínű, szeme kék, bajusza veres, álla kerek és borotvált. Szökésekor kávébarna öltönyt, fekete Kossuth-kalapot és fekete czipőt viselt.

* **Kirabolt pálinkaüzlet.** Részletesen beszámolt lapunk tegnapi száma a Csapó-uteza 2. szám alatt levő és özv. Breuer Józsefné tulajdonát képező pálinkaüzlet kifosztásáról. A rendőrség gyanuja Szilágyi Imre boltiszolga ellen irányult s a gyanúsítottat távirati megkeresésre a h-hadházi esendőrség tegnap délután letartóztatta. A foglyot erős kíséret mellett szállították a debreczeni rendőrség bűnügyi osztályához, hol Mile Pál rendőrfogalmazó hallgatta ki. Szilágyi Imre tagadta a bűnösséget és a mennyiben ártatlanságát minden kétséget kizárólag be is igazolta — a rendőrség új nyomon folytatja a megindított, széleskörű vizsgálatot, Szilágyi Imrét pedig azonnal szabaddá helyezték.

* **Májusi költözködés.** A boldog háztulajdonosoknak és boldogtalan lakóknak nagy napjuk volt a tegnapi. Különösen a bérházak nyújtottak változatos képet: új és régi arczok, hatalmas szállítókoszúk tüntek fel mindenütt. A májusi költözködésekre való tekintettel az iskolákban nem tartottak tegnap előadásokat.

* **A honvédegyalozred biztosítási tárgyalása.** A debreczeni katonai állomáson elhelyezett csapatok és intézetek részére a jövő év szeptemberéig szükséges széna, alom és ágyszalma, kemény tüzfű és pírészén szállításának biztosítása tárgyában június 4-én délelőtt 10 órakor tárgyalás lesz az ezred kezelőtiszt helyiségében. A szállítási feltételek füzetébe június 3-ig a hivatalos órák alatt bárki is betekinthet.

* **Óriási czethal Debreczenben.** A Széchényi-uteza végén, a vásártéren látható az óriási czethal, amely 21 méter hosszú és 75.000 kilogrammot nyom. Ezen szörnyeteg Friedrich braunschvegi praeparator által oly sikerülten készítették ki, hogy dacára annak, miszerint ezen hatalmas állat már másfél évvel fogatott ki a norvégiai vizekből, még most is úgy néz ki, mintha csak röviddel ezelőtt fogták volna ki a halak óriását a tengersós kullámaiból. Olvasóinkat bizonyosan érdekelné fogja a Debreczenben bemutatott czethal kifogásának leírása. Az „Emanuel” gőzös Bang kapitány vezénylete alatt már 6 hónap óta tengeren volt, a míg kedvező alkalma nyílt a czethal megfogására. A Spitzbergák és medveszigetek között történt ez a fogás 1900. augusztus 1-én. Rendkívüli nehézséggel járt. Miután az állatot meglőtték

és a szigony a szörnyeteg testébe furódott, ez összerántotta testét és körülbelül egy fél méternyire csapódott a víz felé. Az állat rendkívül nehéz volta miatt 6 heti kínos munkába került, míg a merész czethal vadászoknak sikerült a hatalmas czethal, sérülés nélkül a fedélzetre hozni.

Szobapadlómáz, Linoleum kapható: Komlóssy Lajosnál.

x **Osztálysorsjegy-vevőknek,** kik kellemes és teljesen megbízható összeköttetésre szult fektetnek, ajánljuk a Nemzeti Pénzváltó Részvénytársaságot, Budapest. Mert eltekintve attól, hogy eddig a legtöbbet itt nyerték, az intézet 330.000 koronát kitevő óvadéka, mely a legnagyobb sorsjáték igazgatóságánál, már egy magában szintén teljes garanciát nyújt a sorsjegy-vásárlókkal szemben elvállal kötelezettségek rendes lebonyolítására nézve. Vidéki ügyfeleknek az intézet azon különös kedvezményt nyújtja, hogy a nyeményeket bármely összegben, lejárat előtt is, kívánatra valamely nagyobb vidéki bank- vagy takarékpénztárnál jutalék és költségmentesen kifizetteti.

x **Katonazene a Dréher sörcsarnokban ma vasárnap este.**

x. **Örvendés** jelenség, hogy reklámmal silányárut nem lehet a forgalomban állandóan megtartani, mert a közönség mai felvilágosodottsága mellett egyedül csak a jóáru érvényesülhet. Erre támaszkodva mint *tősgyökerező magyar gyáros* ajánlom a legújabb francia módszer szerint készített kitűnő **Pármái ibolya szappant,** mely a frissen szedett ibolya gyöngéd, kedves illatával bir s egy újabb módszer szerint hozzáadott bőrönömítő s üdítő szerrel készítve, oly kiváló mosdó szappan, hogy minden külföldit háttérbe szorít. Rendkívül szolid hatásánál fogva a *legérzékenyebb arczbőrűek* is nagy sikerrel használják. 1 drb. 80 fill., 3 drb. 2 k. 20 f. Készítője: **Szabó Béla** gyógyszerész, pipere-szappangyáros *Miskolcon* Főraktár: **Debreczenben Kálnai Lipót** urnál. Ugyanott kitűnő gyermek szappanom fés másmsodó szappanaim 20 fillértől lefelé kaphatók.

SZINHÁZ és MŰVÉSZET.

— (A Gyurkovics lányok.) *Herczeg* Ferencz férjvadász leányhadát láttuk viszont tegnap este a színen — *Miczi* szerepében *L. Somló* Emma urasszonnyal. A vendégművésznőt kisebbitenők, ha elcsépezt frázisokkal és jelzőkkel igyekezniék elárasztani azt, a kinek művészi nagysága mellett eltörpül a hétköznapi szölamok nagyharangja. *Komjáthy* — *Breznay* Anna helyett *Gyurkovicsné* szerepét játszotta, míg *Katinkát* — *Tóth* Ilonka személyesítette. *Szöke* Sándor jó *Horkay* volt s ügyesen oldotta meg a nehéz feladatot, mely első kísérlete volt ebben a szerepben a törekvő, fiatal művésznék. *Odry* Árpád, *Nagy* Gyula helyükön voltak és *Makray* is megfelelni igyekezett a nem nekilavó siheder ábrázolásával. A nézőtér, a vendégművésznő iránti érdeklődésből teljesen megtelt.

(—)

TANÜGY.

Tanítók és tanítónők póttanfolyama. Wlassics Gyula kultuszminiszter tegnap érdekes leíratot küldött meg a kir. tanfelügyelőségnek s az egyházkerület püspöki főhatóságának. E leírat szerint a miniszter a nyári szünidők tartama alatt Budapest és Kolozsvárott póttanfolyamokat tart fenn a tanítók és tanítónők részére. A pesti fakultás elnöke *Pauer* Imre, miniszteri tanácsos, egyetemi tanár lett. Az állami tanítók államsegélyben részesülnek, a felekezeti önkölkösgükön, de igen kedvező feltételek mellett halgathatják a tanfolyamokat. Jelentkezéseket május 15-ig fogad el a minisztérium. A tanítók és tanítónők igen sokat nyernek e tanfolyam felállításával.

TÁVIRATOK.

Lipót Szalvátor főherczeg léghajózása.

Budapest. május 1. (*Saját tudósítónktól.*) *Lipót Szalvátor* főherczeg Budapestre érkezett. A Margitszigeten a budapesti léghajó társaság tagjai fogadták a főherczeget. ki délután *Meteor* nevű léghajóján felszállt. A főherczeg maga kormányozza a léghajóját.

Munkások májusa.

Barcelona. máj. 1. (*Saját tudósítónktól.*) Az anarkista munkások nem hajlandók a szocialistákhoz csatlakozni a májusi ünnep tekintetében. Toribio szocialista vezért és több hivat, akik kényesíteni akarták a munkásokat, hogy május 1-én ne dolgozzanak, letartóztatták.

Béke Délafrikában.

Pretória. ápr. 30. (*Saját tudósítónktól.*) A búrok képviselői buzgón járnak az országban, hogy a harcban álló burgherekkel találkozzanak ő velük megbeszéljék a kapituláció kérdését. Egymásután meglátogatják az összes kerületeket *Delarey* és *Schalk-Burger* a nyugatiakat *Mayer* Lukács az északkeletieket és *Reitz* az északi kerületeket járja be. *Steyn* és *Dewett* az *Oranje* államba utaznak. A megbeszélések befejezéseként május 25-én Vereeingben általános gyűlés lesz, hogy végleg megbeszéljék a megadás feltételeit. Tekintélyes burgherek a kik már meghódoltak és abban a helyzetben vannak, hogy ismerjék általában a búrok véleményét, abban a nézetben vannak, hogy ha a burghereknek a képviselők őszintén megmagyarázzák a helyzetet, úgy azok valószínűleg a békére hajlanak.

Sorsolás.

Bécs, május 1. (*Saját tudósítónktól.*) Az 1860-as államsorsjegyek húzása. A 600.000 koronás főnyeremény a 15.343 sor. 14 sz. esett, a 100.000 koronás második nyeremény 1134 sor. sz., az 50.000

koronás harmadik nyereségy 4757 sor. 10 sz.; 20,000 koronát nyert 1962 sor. 7 sz. és 11013 sor. 18 sz.; 10,000 koronát nyert 165 sor. 17 sz., 462 sor. 13 sz., 4645 sor. 18 sz., 6161 sor. 5 sz. 6976 sor. 5 sz. 8251 sor. 9 sz., 8333 sor. 4 sz. 9187 sor. 9 sz., 10421 sor. 19 sz., 13032 sor. 12 sz., 18907 sor. 19 sz., 15104 sor. 14 sz. 17309 sor. 18 sz., 17574 sor. 5 sz. és 17774 sor. 8 sz.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A halott nyugtái. Idestova négy esztendeje lesz annak, hogy egy öreg ezivissasszony. özv. Molnár Mihályné meghalt. Az elhunyt öregasszony jómódban élt és elég nagy vagyont hagyott maga után. A hagyatékban a többek között két nyugtát is találtak, melyekben Molnár József és Molnár Mihály, az elhunyt asszony unokaöccsei elismerték, hogy nagynénjüktől 250 forint kölesönt vettek fel. Az örökösök ügyvédje, néhai dr. Szabó Antal sommás keresettel igyekezett behajtani a két adóson ezt az összeget. Ezek azonban nem akartak fizetni, azt állítván, hogy ők már az öreg Molnárné életében kiegyenlítették tartozásukat. A per folyamán esküt is tettek erre s ugyanily értelemben vallott eskü mellett édesanyjuk, özv. Molnár Józsefné is. Később aztán kiderült, hogy hamisan esküdtek s a kir. ügyész magánokirathamisítással vádolta Molnárékat. Tegnap tárgyalta ez ügyet dr. Szeőke István elnöklete alatt a debreczeni törvényszék. Ügyész Bálint Zsigmond, védőügyvéd dr. Kovács József volt. A tárgyalásra egész sereg tanut idézett be a törvényszék. — Ezeknek kihallgatásával telt el a tegnapi nap. A tárgyalás folyik.

Tőzsde.

Budapesti gabonatózsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, május 1.

Buzakinálat mérsékelt, vételkedv korlátolt. Nyugodt irányzat mellett 12,000 métermázsza került forgalomba, változatlanul tartott árakon. Egyéb gabonanemek változatlanok. Idő: szép.

Buza májusra	— — — —	8-85—86.
" októberre	— — — —	7-87—88.
Rozs májusra	— — — —	6-71—72.
" októberre	— — — —	— — — —
Zab májusra	— — — —	5-83—84.
" októberre	— — — —	4-91—92.
Tengeri májusra	— — — —	5-02—03.
" júliusra	— — — —	— — — —
" augusztusra	— — — —	— — — —
Repeze augusztusra	— — — —	12-20—30.

A GYERMEK.

Regény.

Irta: *Boy-Ed Ida.*

Fordította: *Gelsei Gyula.*

(Folytatás.)

13.

A szabadban a nyárutó tiszta melege uralkodott, a learatott mezőkön balzsamos levegő áradt, de mégis nagyobb varázsa volt reá nézve a betegszoba meleg gözn.

Nem tudott betelni a kis gyermek

nézésével, a mely csakhamar nagy sötét-kék szemekkel bámult rá.

Kis kezének formái, gömbölyűsége újra meg újra mélyen meghatották.

Ha földre tette a kis teremtet, boldogsága határtalan volt.

Megértette, miért szokta az egyház Krisztust e gyermek-alakban ábrázolni.

A kis gyermek képe szent könyvrületet, önfeláldozó szeretetet kelt.

Ez a tárgy annyira érdekelte Willibaldot, hogy Rohrmóserrel tudományos kérdések vitatásába fogott, mikor kezdték Krisztust kised képében ábrázolni, mert ő nem emlékezett, hogy a katakombákban vagy az első kereszténység ősi helyein az Üdvözítőt így ábrázolva látta volna.

Rohrmóser modern philologus volt s így nem adhatot neki fölvilágosítást.

Katinka helytelenítette nagy bőkezűségét, mivel az embereknel hiába számított hálára. Willibald engedelmeskedett, bár zokon esett neki, de a világot sem akarta volna megbántani azt, aki őt a gyermekkel ajándékozta meg.

Egy reggel Willibald theás eszéje mellett levélkét talált. — Katinka még nem jöhetett le, szobájában költötte el reggelijét; bizonyára valamelyik szolgáltehetette azt oda, aki ismerte a kézirat, mert a többi posta az asztalközepén volt egy tányéron.

Willibald látta a levelet; megelégedett, üde arca hirtelen elsápadt, egészen megváltozott.

Ujjai reszkettek, szive hangosan dobogott.

Fölbontja a levelet.

Kicsiny a papiros, az is majdnem üres, csak az első lapon van valami.

"Fiad van! Isten áldása legyen rajta, hogy már most te is boldog légy, olyan boldog, ahogy azt forrón óhajítja

Ella."

Willibaldot különös érzés fogta el. Ugy érezte, mintha egész lénye a magasba emelkednék, hogy valami nagyot, valami végtelent fölfoghasson. Ugy érezte, mintha felülemelkenék minden hétköznapi, minden emberi dolgon. Mintha valami csuda közel vitte volna ahhoz, aki a levelet írta; mintha olvasna azokban a hűséges, szerető szemekben.

Erre csak asszony képes.

Csak nagy, nemeslelkű nő gondolkodhatik és szólhat így.

Megesókolta, nézegette, vizsgálgatta a kézvonásokat.

Nem változtak semmit.

Honnan tudhatta meg?

Talán Salbeck doktorné írta meg neki. Újra meg újra csókjaival borította el a levelet.

Mintha csak most volna igazán joga ahhoz, hogy a gyermeket szeresse, benne gyönyörködjék.

(Folyt. köv.)

NYILT-TÉR.

Dr. Altman Béla

orvos.

rendel Piacz-utca 46. sz. a. d. e. 8—10
d. u. 3—5
a nagyerdei fürdőtelepen d. e. 7—8, 10—11
d. e. 5—6.

Kiadó laptulajdonosok:
Dobschorb és Popovits.

Ganofszy Lajos

fűszer-festék és magkereskedése

== a kékmacskához ==

Kossuth-utca 1. szám.

ajánl

Tavaszi idényre

MAUTHNER féle

gazdasági, kerti vetemény és virág magvakat — legfinomabb firniszban tört u. m. száraz festékek, szoba padló lakk és szagtalan fénymáz továbbá angol kocsi lakk Copal, Damár, bőr és aranyozó kenecét mázoló, lagozó és flóderozó cese-tek jutányos árban.

Tudatom, hogy az összes

disztárgyakat

melyek menyasszonyi, névnap ajándékoknak igen alkalmasak

gyári áron

árusítom ki.

Tisztelettel:

IFI. PÁJER JÓZSEF,

üveg-, porcellán-üzlete.

Értesítjük

a t. közönséget, hogy o o o o o o

czipó, kalap, férfi és női divat
o o o o üzletünket o o o o

Főtér, Szikszay-ház, a nagy
tőzsde mellé helyeztük át.

Tisztelettel

Székely Jenő és társa.

Vászon, kész fehérnemű.

Menyasszonyi kelengye, Szőnyeg, függöny, Butorszövetek

☞ nagy raktára ☞

Donogán és Somossy

Eunz József és Tarsa
utódai cégnél — Kis-templom-bazár.

Eladó hőlégt motor.

Egy használt hőlégt motor az országos tanítói árvaháznál május 3-án délelőtt 11 órakor a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett elfog adatni. Addig is megtekinthető. Debreczen 1902. április 30-án.

Kozma László.
igazgató.

5165.
1902.

Árverési hirdetés.

Vámospéres község 8000 kat. hold vadászterületén gyakorolható vadászati jog 1902. évi június hó 1-ső napján Vámospéres község házában délelőtt 10 órakor. — 1902. évi június hó 1-ső napjától 1908. évi május hó 31-ik napjáig terjedő 6 évre — nyilvános árverésen hasznosbérbe fog adatni. — Kikiáltási ár 173 korona.

Az árverési újabb feltételek Vámospéres község házában és a vármegye házában a közigazgatási iktatóban — az árverés napjáig, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

„Az Előjáróság.”
Debreczen, 1902. április 25-én.

Rásó Gyula,

kir. tanácsos, alispán.

MIHALOVITS J. gyógyszerháza

a "kigyóhoz,"

DEBRECZEN, Főpiacz.

A városházzal szemben

Ajánlja :

„HARMAT CRÈME“

arczsépitő, és bőrápoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem zsíroz, tehát nappal is használható s az arcznak üdéséget, finomságot s hamvaságot kölcsönöz. Az arcot tisztítja és fehériti. Kiváló eredménnyel használható arczörögés, máj-colt, sömör, szeplő, s egyéb bőrtisztatlanságnál valamint napégette és szél kifújta arcznál s kéznél.

1 tégely Harmat crême ára: 1 korona
Hozzá való Harmat szappan 1 db. 70 fillér. Ajánlja továbbá HARMAT ARCZPORÁT (pouder) mely készítmény az arcnak üde, ifju színt kölcsönöz s nem rontja az arczörög. Kitünő illata, teljesen ártalmatlan volta, valamint finomsága által vetekedik bármely más hasonló készítménnyel.
Jól tapad, s igen jól fed.

Kapható: fehér, rózsás és crême színben
Próbadozka HARMATPOUDER ára: 50 fill. Nagyobb doboz 1 kor. és 2 kor.

Ajánlja továbbá következő arczporait:
Berlini lettpouder [3 féle színben] próbadoz 40 fill. nagyobb doboz 1 kor. s 1 kor, 60 fill. Veloutin pouder [3 féle színben] próbadoz 60 fill. — Nagyobb doboz 4 pu. korona.

Legjobb

szőlőkarók

10 koronától kezdve ezrenként kaphatók:

Balog Dávid telepén

Debreczen, Miklós-utca végén.

A magy. kir. szab. osztálysorsjátéknak, a világ e legesélydusabb sorsjátékának nyeremény-táblázata.

100000 sorsjegy 50000 nyeremény.
Minden második sorsjegy nyer.
Legnagyobb nyeremény esetleg

1 millió korona.

A nyeremények középsőben fizetettnek ki.	1 jutalom	600000
	1 nyer. á	400000
	1 „ „	200000
	2 „ „	100000
	1 „ „	90000
	1 „ „	80000
	1 „ „	70000
	2 „ „	60000
	1 „ „	40000
	5 „ „	30000
	1 „ „	25000
	7 „ „	20000
	3 „ „	15000
	31 „ „	10000
	67 „ „	5000
	3 „ „	3000
	432 „ „	2000
	763 „ „	1000
1238 „ „	500	
90 „ „	300	
31700 „ „	200	
3900 „ „	170	
4900 „ „	130	
50 „ „	100	
3900 „ „	80	
2900 „ „	40	
50.000 nyer. és jut. összegben	13.160.000	

Ha Önnek

magy. kir. szab. osztálysorsjátékban

eddig nem volt szerencséje, úgy kísértse azt meg a rendkívül szerencsés, világszerte ismeretes szerencse-gyűjtődémben.

Én kimutathatom, hogy eddig a legtöbb nyereményt fizettem ki.

A 10 magy. kir. szab. osztálysorsjátékhoz,

melynek

I. osztályú húzása 1902. május hó 22-én és 23-án

tartatik meg

ajánlok — egész fél negyed nyolczad sorsjegyet eredeti 12.— 6.— 3.— 1.50 koronáért sorsjegyeket:

az összeg beküldése ellenében vagy utánvétellel. Hivatalos tervet ingyen küldök. Megrendelések közvetlenül hozzám intézendők.

GAEDICKE A.

BUDAPEST

IV., Kossuth Lajos-utca 11.

Április hó 5-én a

100.000 koronás főnyeremény

immár harmadszor jutott gyűjtődémiek osztályrésziül.

Rövid időn belül

12 milliót

fizettem ki

t. vevőimnek, köztük a következő főnyereményeket:

600000 korona	62551 sz.
400000 „	33464 „
400000 „	11119 „
400000 „	23916 „
100000 „	42758 „
100000 „	49878 „
100000 „	87991 „
70000 „	60912 „
60000 „	78863 „
60000 „	82523 „
60000 „	97263 „
30000 „	6920 „
30000 „	38691 „
30000 „	90964 „
25000 „	23481 „
25000 „	30049 „
20000 „	28950 „
20000 „	33402 „
20000 „	35862 „
20000 „	44410 „
20000 „	60781 „
20000 „	78848 „
20000 „	88874 „
15000 „	57734 „
15000 „	77950 „
15000 „	82506 „

Nálam nyerték.

APRÓ HIRDETESEK

Minden apró hirdetés, a mely 10 szót tartalmaz, e rovatban husz fillérért lesz közzétéve: Minden további szó közzétételéért 4 fillérért eszközöljük. Vidéki tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a levélbélyeg a válaszra beküldetik. Vidékiek az utalvány szelvényére is rávezethetik a hirdetéseket.

<p>A KI eladni vagy venni kíván</p> <p>butort földet bort szőlőt üzletet házat stb.</p>	<p>A KINEK ismerettségében</p> <p>háztartásra nevelőre üzletfőre üzletvezetőre gazdasszonyra szakácsnőre szobaleányra szolgállóra kocsisra házmesterre könyvelőre segédre</p>	<p>ispánra vinczellérre kulcsárnőre stb.-re van szüksége</p> <p>adja fel hirdetését a „SZABADSÁG” kiadóhivatalánál.</p>	<p>Kerestetik egy ügyes ügynök a ki a könyveléshez is ért. Irásbeli ajánlatok vasbutor gyár Piacz 83.</p> <p>10 év óta fennálló havi és heti részletlettemben a tavaszi árunagy választékban megérkeztek és áremelék nélkül árusítatnak Kohn Hermann Hatvan-u.</p>	<p>Eladó kerékpár. Egy egészen új, legjobb minőségű kerékpár jutányos áron eladó. Értekezhetni a kiadóhivatalban.</p> <p>Martinkán négy nyilas szőlő nagy pajtával együtt eladó Czim a kiadó hivatalban. 4874/1902.</p>	<p>Vaj, naponta friss kilója 1 frt. 20 kr-ért kapható DEUTSCH LAJOS fűszer kereskedésében Piacz-u. 38.</p> <p>Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Csapó-utca 9. sz.</p>
--	--	---	--	---	---

Gazdasági-ipari- és háztartási gépek szakszerű javítása leg-
jutányosabban végeztetik!

Egyszerű- és diszes
Kertilóczákat,
kerti- és raktári
Vizfecskendőket,
udvari- és községi
Kutszivattyukat,
kitűnő szerkezetű
Borsajtókat,
Szőlőzuzókat-
és minden építési
Vastárgyakat,
olcsó gyáriáron
elsőkézből ajánl

**„Debreczeni Vasöntőde
és Géplakatosság”**
Péterfia végén, a hadházi utcában.

Nemes rózsafák
a legmegbízhatóbb kitűnő fajokban
kaphatók igen jutányos áron

Farkas és Harabula
mü kertészek
rózsa és növény telepén

kertész telep Mike-Péresi ut mentén
virág csarnok fő piacz nagy
tőzsde mellett.

Nagy készlet

tavaszi kiültetésre minden féle
disz és virító növényekből.

== Készit ==

Csokrokat,
Koszorukat,
Virág-kosarakat, és
mindenféle virág munkákat
a legfinomabb izléssel legújabb
divat szerint
rendkívül jutányos áron.

Élő vágott virágokból állandó
nagy raktár. Vidéki rendelések
gyorsan és pontosan teljesítenek.
Kertek és virág ágyak készí-
tése szolid árak mellett teljesít-
tetik.

**A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.**

Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált háziaszer, a mely
már több mint 33 év óta meg-
bizható bedörzsölési alkalmaztatik
köszvényél, csúznál és meghűléseknél.
Intés. Silányabb utánzatok miatt
bevásárláskor óvatossak leg-
gyünk és csakis eredeti üvegeket
dobozokban a „Horgony” védjeggyel
és a „Richter” cégjegyzéssel fogad-
junk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k.
árban a legtöbb gyógyszerárban
kapható. Főraktár: **Török József**
gyógyszerésznél **Budapesten.**
Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

!! Műterem ünnep és hétköznap mindig nyitva !!

Fényképészeti műterem.

Van szerencsém a nagyérdemű
közönség becses tudomására hozni,
míserint

Egyház-tér 3. szám alatt levő
Szatmáry J.-féle

fényképészeti műtermet

átvettem és ezuttal főtörekvésem
oda irányul, hogy, úgy mint
Budapesten a császári és királyi
udvari fényirdákban, úgy itt is a
t. közönség becses pártfogását és
elismerését kiérdemljem
Elvállalok minden e szakmába
vágó munkát, u. m.:

régi képek megújítását,
pillanatnyi gyermek felvételek
parányi nagyságtól egész élet-
nagyságig.

== Továbbá ==

Platin fénykép nagyítások
rendkívül olcsó árban.

színes képek művészi kivitelben.

Gyárak, egyletek, intézetek és
nagyobb vállalatok **25 százalék**
árengedményben részesülnek.
Kivánatra házon kívül is eszközöl-
tetnek felvételek.

A nagyérdemű közönség becses
pártfogását kérve, maradok hű t.

Takács Vincze

fényképész.

!! Műterem ünnep és hétköznap mindig nyitva !!

Hirdetmény.

Az 1902. évi április hó 25-én kelt
4874. számú végzéssel Hajdu-Szoboszló-
Szováti törvényhatósági sz. 4. o. szaka-
szán levő hid helyreállítása 3950 kor.03
fillér összeg erejéig engedélyeztetett.

A fentemlített munka kivitelének
biztosítása czéljából az 1902. évi május
hó 9-ik napjának d. e. 9 órájára az al-
ispán hivatalos helyiségében tartandó zárt
ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak,
hogy a fentebbi munkátat végrehajtásá-
nak elvállalására vonatkozó zárt ajánla-
taikat (az ajánlati költségvetéssel együtt)
a kitűzött nap órájáig, a nevezett hiva-
talhoz annyival inkább igyekezzenek be-
adni, mivel a későbbben érkezettek figye-
lembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltéte-
lekben előirt, az engedélyezett költség
összeg (illetve az ajánlati költségvetés
végösszege) 5 százalékának megfelelő bá-
natpénz (vagy a bánatpénznek az állam-
pénztárnál, adóhivatalok, vámhivatalok,
sóhivatalok 326) történt letételét igazoló
pénztári nyugta esatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonat-
kozó műszaki művelet és részletes felté-
telek a nevezett m. kir. államépítészeti
hivatalnál a rendes hivatalos órákban
naponként megtekinthetők.

Kelt Debreczenben 1902. évi április
hó 25-én.

Rásó Gyula
kir. tanácsos alispán.

Megérkeztek!

A legszebb tavaszi ujdonságok
női divatszövetében
Bluz selymekben,
Tennis, chiné és
De laine szövetekben,
napernyőkben.

Szabó Lajos fiai

özégnel,

Debreczen — Rózsater.